ଶ୍ରୀ ହରିଃ
ବସୁଦେବସୁତଂ ଦେବଂ କଂସଚାଣୂରମର୍ଦ୍ଦନମ୍ ।
ଦେବକୀପରମାନନ୍ଦଂ କୃଷ୍ଣଂ ବନ୍ଦେ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁମ୍ ।।

।। ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବଦ୍ଗୀତା ବିବେଚନ ସାରାଂଶ ।।

ଅଧ୍ୟାୟ | 17: ଶ୍ରଦ୍ଧାତ୍ରୟବିଭାଗ ଯୋଗ

2/2 (ଶ୍ଲୋକ 13-28), ଶନିବାର, 05 ଅକ୍ଟୋବର 2024

ବିବେଚକ: ଗୀତା ପ୍ରବୀଣ କବିତା ଜୀ ବର୍ମା

ୟୁଟ୍ୟୁବ୍ ଲିଙ୍କ୍ |: https://youtu.be/ieze5tGkaV8

ତ୍ରିଗୁଣାତ୍ମକ ପ୍ରବୃତ୍ତି ସମୂହ ଏବଂ ଜୀବନ ଉପରେ ତା'ର ପ୍ରଭାବ

ଉପକ୍ରମଣିକା:

ଭଗବାନଙ୍କ ଅପାର ଅନୁଗ୍ରହ ଏବଂ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ସହିତ ସୁନ୍ଦର ଏବଂ ଆତ୍ମ-ଶୁଦ୍ଧ ଭଗବତ ଭଜନ ପରେ ଆଜିର ଆଲୋଚନା ଅଧିବେଶନ ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନା ଏବଂ ଦୀପ ପ୍ରଜ୍ୱଳନ ସହିତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା। ଭଗବଦ୍ ଗୀତା ର ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟର ଏହି ବ୍ୟାଖ୍ୟା, ପ୍ରତିଫଳନ ଏବଂ ଚିନ୍ତାଧାରା ତ୍ରୟୋଦଶ ପଦରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ଅଠେଇଶତମ ଶେଷ ପଦ ସହିତ ସମାପ୍ତ ହେଲା |

ପ୍ରକୃତି ତ୍ରିଗୁଣାତ୍ମକ ଅଟେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଜୀବ ଜଗତରେ ତିନୋଟି ଗୁଣର ପ୍ରାଧାନ୍ୟତା ଦେଖାଯାଏ - **ସାତ୍ତ୍ୱିକ, ରାଜସିକ ଏବଂ ତାମସିକ** |

ତେଣୁ ମଣିଷକୁ ଏହି ତିନୋଟି ଗୁଣ, ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଏହି ତିନୋଟି ଗୁଣ ସେ କରୁଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥାଏ| ଏଠାରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନ ତିନି ପ୍ରକାରର ଭୋଜନ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି| **ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଭୋଜନ, ରାଜସିକ ଭୋଜନ ଏବଂ ତାମସିକ ଭୋଜନ** |

ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ ଯଜ୍ଞ, ତପ ଏବଂ ଦାନ ବିଷୟରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରବୃତ୍ତି ବିଷୟରେ ମଧ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି ଯାହା ସବୁ ସମୟରେ କର୍ମ କେଉଁ ଭାବରେ, କେଉଁ ରୀତିନୀତି ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ| ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତ କର୍ମ ଏବଂ ଏହାର ଫଳ ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରାଯାଏ ଏବଂ ଶ୍ରୀଭଗବାନ୍ଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଇଛା ରହି ନଥାଏ, କୌଣସି ମନୋକାମନା ବାକି ନଥାଏ, ତେବେ ଫଳ ପାଇଁ ଇଛା ନଥିବା କର୍ମ ତପ ହୋଇଯାଏ|

"अफलाकाङ्क्षिभिर्यज्ञो, विधिदृष्टो य इज्यते।

यष्टव्यमेवेति मनः(स्), समाधाय स सात्त्विकः।।

କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଜୀବ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମୟରେ ନିଜ ଇଛାର ପୂରଣ ବିଷୟରେ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି, ଏହି ଅବସ୍ଥା ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସକାମ କର୍ମରେ ପରିଣତ କରିଥାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାକୃତିକ ଗୁଣ ଦେଇଥାଏ, ଯାହାର ପ୍ରତିଫଳ ନିଶ୍ଚିତ ଅଟେ | ଏହି ଅଧ୍ୟାୟ ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରେ |

17.13

ବିଧିହୀନମସୃଷ୍ଟାନ୍ନଂ(ମ୍), ମନ୍ତ୍ରହୀନମଦକ୍ଷିଣମ୍ ।
ଶ୍ରଦ୍ଧାବିରହିତଂ(ମ୍) ଯଜ୍ଞଂ(ନ୍), ତାମସଂ(ମ୍) ପରିଚକ୍ଷତେ ||13||

ବିନା ମନ୍ତ୍ରରେ, ବିନା ଦକ୍ଷିଣାରେ, ଏବଂ ବିନା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ କରାଯାଉଥିବା ଶାସ୍ତ୍ର ବିଧି ରହିତ ତଥା ଅବଦାନ ରହିତ ଯଜ୍ଞକୁ ତାମସ ଯଜ୍ଞ ବୋଲି କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ :

ଭଗବାନଙ୍କ ଶ୍ରୀ ମୁଖରୁ ଉଚ୍ଚାରଣ କରାଯାଇଥିବା ଗୀତାର ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ଏକ ଦର୍ପଣ ସଦୃଶ, ଯେଉଁଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶବ୍ଦର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଅଛି |

ପ୍ରକୃତି ତ୍ରିଗୁଣାତ୍ମକ ଅଟେ ଅର୍ଥାତ୍ **ସାତ୍ତ୍ୱିକ, ରାଜସିକ ଏବଂ ତାମସିକ ଗୁଣକୁ ନେଇ ଜଗତର ସୃଷ୍ଟି** ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ପ୍ରକୃତି ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ତିନୋଟି ଗୁଣ ସ୍ୱୟଂଚାଳିତ ଭାବରେ ଜୀବ ଜଗତ ତଥା ମନୁଷ୍ୟ ଠାରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୁଏ| ମଣିଷଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଏହି ପ୍ରବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ଆଚରଣରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୁଏ ଏବଂ ତାଙ୍କର କର୍ମ ଏବଂ କର୍ମର ଫଳାଫଳକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ |

ତେଣୁ,ଯଦି କୌଣସି ଜୀବ ନିଜ ଜୀବନ ଏବଂ ଆଚରଣରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ତେବେ ମଣିଷ ପ୍ରଥମେ ନିଜର ଦୋଷତ୍ରୁଟିକୁ ଚିହ୍ନିବା, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବୁଝିବା ଏବଂ ତା'ପରେ ସେହି ଦୋଷତ୍ରୁଟିକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍ |

ଯେପରି ଆମେ ଯେତେବେଳେ ନିଜକୁ ଏକ ପରିଷ୍କାର ଦର୍ପଣରେ ଦେଖୁ, ସେତେବେଳେ ଆମେ ନିଜ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନୁଭବ କରି ଖୁସି ଅନୁଭବ କରୁ, କିନ୍ତୁ ଯଦି ଦର୍ପଣ ମଳିନ ଥାଏ ତେବେ ଆମର ସୁନ୍ଦର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେବ ନାହିଁ, ତେଣୁ ଦର୍ପଣର ମଳିନତାକୁ ବୁଝି ଆମେ ଏହାର ନିର୍ମଳତା ନିଶ୍ଚିତ କରିପାରିବା | ଏହା କରିବା ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇଯାଏ, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ପ୍ରତିଛବି ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ |

ସେହିପରି ଭାବରେ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆମେ ଆମର ଭୁଲ୍ ବୁଝିପାରୁ ନାହୁଁ ଏବଂ ଆମର ମନର ଦର୍ପଣର ମଳିନତାକୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଅନ୍ତଃକରଣର (ଯଥା ଆମର ବିବେକ) ଶୁଦ୍ଧତାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରୁନାହୁଁ , ଆମେ ଏଥିରେ ଭଗବାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି କିପରି ଅନୁଭବ କରିପାରିବା? ଜୀବଜଗତର ମନର ମଳିନତା କୁ(ଶୁଦ୍ଧ କରିବା) ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ୍ ଗୀତାର ଅଧ୍ୟାୟରେ ଏପରି ଅନେକ ପଦ୍ଧତି ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଜୀବର ଅନ୍ତଃକରଣ ରେ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଉତ୍ପତ୍ତି ଆରମ୍ଭ ହୁଏ।

ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ, କର୍ତ୍ତମର ଇଟି ପଦ୍ଧତି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି - ବିଧି ବା ନିୟମ ଏବଂ ନିଷେଧ |

ବିଧି: ଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ଯେଉଁ କର୍ମମାନ କରାଯାଏ |

ନିଷେଧ: ଏପରି କର୍ମ ଯାହା ଶାସ୍ତ୍ରର ନିୟମ ବିରୁଦ୍ଧ, ଏହାକୁ ନିଷେଧ କୁହାଯାଏ |

ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଅବମାନନା କରି ପ୍ରସାଦ ବଣ୍ଟନ ନକରି, ବୈଦିକ ମନ୍ତ୍ର ପାଠ ନକରି, ପୁରୋହିତମାନଙ୍କୁ ଦକ୍ଷିଣା ନ ଦେଇ ଏବଂ ଶ୍ରଦ୍ଧାବିନା ସମ୍ପନ୍ନ ଯଜ୍ଞକୁ **'ତାମସୀ'** ବୋଲି ଧରାଯାଏ। ବେଳେବେଳେ, କେହି ଶ୍ରଦ୍ଧା ବିହୀନ ବ୍ୟକ୍ତି, ନିଜକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ଏବଂ ସର୍ବଦା ଗର୍ବ ଅଭିମାନ କରନ୍ତି, ଧନ ଏବଂ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରୁହନ୍ତି, ଏବଂ କେବଳ ନିଜର ନାମ ପାଇଁ କୌଣସି ନିୟମ ଅନୁସରଣ ନକରି ଅତ୍ୟଧିକ ଗର୍ବ ସହିତ ଯଜ୍ଞ କରନ୍ତି |

ଠିକ୍ ଯେପରି ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଉଦ୍ଘାଟନ କରିବାର କଳ୍ପନା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କକର କମଳ ଦ୍ବାରା କରିବା ବିଚାର ଥାଏ | ଯଜ୍ଞ ପାଇଁ ଶୁଭ ସମୟ ଆସନ୍ତାକାଲି, କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସମୟ ଅଭାବ ହେତୁ ସେ ଆଜି ଆସିପାରିବେ, ଶୁଭ ସମୟକୁ ବିଚାର ନକରି ଏବଂ କୌଣସି ବୈଦିକ ନିୟମ ପାଳନ ନକରି ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପନ୍ନ କଲେ ତାକୁ **ତାମସୀ ଯଜ୍ଞ**, ବିବେଚନା କରାଯାଏ।

ଯଜ୍ଞ ସମାପ୍ତ କରିବା ପରେ, ଦକ୍ଷିଣା ଦେବା ନିୟମ ଅଛି, ଆମେ ମଧ୍ୟ ଦକ୍ଷିଣା ଦେବା ଉଚିତ୍ |

17.14

ଦେବଦ୍ୱିଜଗୁରୁପ୍ରାଜ୍ଞ, ପୂଜନଂ(ମ୍) ଶୌଚମାର୍ଜବମ୍ ।
ବ୍ରହ୍ମଚର୍ୟମହିଂସା ଚ, ଶାରୀରଂ(ନ୍) ତପ ଉଚ୍ୟତେ ||14||

ଦେବତା , ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଗୁରୁ ଏବଂ ଜ୍ଞାନୀ ଜନଙ୍କର ପୂଜନ, ପବିତ୍ରତା, ସରଳତା, ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଅହିଂସା - ଏହାକୁ ଶରୀର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତପ କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ :

ଭଗବାନ କୃଷ୍ଣ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ତିନି ପ୍ରକାରର ତପ ଉଲ୍ଲେଖ କରନ୍ତି - **ଶାରୀରିକ ତପ, ମାନସିକ ତପ, ବାଣୀର ତପ** |

ଏହି ସମସ୍ତ ତପ ତିନୋଟି ପ୍ରକାରରେ ହୋଇଥାଏ - **ସାତ୍ତ୍ୱିକ ତପ, ରାଜସିକ ତପ, ତାମସିକ ତପ** |

ଶ୍ରୀଭଗବାନ ଏହି ଶ୍ଳୋକମାଧମରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥିବା ତପ, ଶାରୀରିକତପ ଶ୍ରେଣୀରେ ଆସିଥାଏ | **ଭଗବାନ, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଗୁରୁ ଏବଂ ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ପିତାମାତାଙ୍କ ପରି ବନ୍ଦନୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଉପାସନା ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି।**

ଏଠାରେ ସୂଚନାଯୋଗ୍ୟ ଯେ **ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ୍ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ଦ୍ୱିଜ ବୋଲି ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଛନ୍ତି ।** ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଦ୍ୱିଜର ଆକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା, ଆମେ ଜାଣୁ ଯେ ପୁନର୍ବାର ଜନ୍ମ ହେବାକୁ ଦ୍ୱିଜ କୁହାଯାଏ |

ଏହି ଶବ୍ଦ ଦାନ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମଧ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ କାରଣ ମଣିଷ ଜୀବନରେ ଦାନ୍ତ ଦୁଇଥର ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ | ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦିତ ଦାନ୍ତକୁ କ୍ଷୀର ଦାନ୍ତ କୁହାଯାଏ, ଯାହା ଅସ୍ଥାୟୀ ଅଟେ | ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦିତ ଦାନ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ଅଟେ | ସେହିଭଳି ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ମଧ ଦୁଇଥର ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯାଏ। ଆମର ବେଦରେ ପିଲା ଜନ୍ମରୁ ବୟସ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଷୋହଳ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି | ସେହି ରୀତିନୀତି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଉପନୟନ ରୀତିନୀତି | ଯାହା ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ ଏହା ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ପୁନର୍ବାର ଜନ୍ମ, ତେଣୁ ଭଗବାନ ଏଠାରେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ ଦ୍ୱିଜ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିଛନ୍ତି।

ସେହିଭଳି ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଚାରିତ **ପ୍ରାଜ୍ଞ ଶବ୍ଦ** ପ୍ରୟୋଗର ମଧ ନିଜର ଗୁରୁତ୍ୱ ରହିଛି, ଯାହାକୁ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କଠାରୁ ପୃଥକ ସ୍ଥାନ ଦିଆଯାଇଛି। ସାଧାରଣତଃ, ଆମର ବୈଦିକ ବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଣାଳୀରେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ଶ୍ରୀଭଗବାନ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠାରୁ ଜ୍ଞାନ ଆସିଲେ ମଧ ତାକୁଗ୍ରହଣ କରିବା ଭଲ । ଜ୍ଞାନ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି କେଉଁ ଜାତିର ହୁଅନ୍ତୁ, ତାଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନୀ (ପ୍ରାଜ୍ଞ) କୁହାଯିବ ଏବଂ ଶ୍ରୀଭଗବାନ ଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ଉପାସନାକୁ ମଧ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି।

ଶୌଚମ୍ - ଶୁଦ୍ଧତା,

-:ଆନ୍ତରିକ ଶୁଦ୍ଧତା ଅର୍ଥାତ୍ ଅନ୍ତଃକରଣ (ମନ, ବୁଦ୍ଧି, ଚିତ୍ତ, ବିବେକ) ଶୁଦ୍ଧି, ଏବଂ

-:ବାହ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଶାରୀରିକ ଶୁଦ୍ଧତା |

ଦିନେ କେହି ଜଣେ ସ୍ୱାମୀଜୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଯଦି ଆମର ମନ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଏବଂ ଆମର ଅନ୍ତଃକରଣ ନିର୍ମଳ ତେବେ ଆମକୁ ମଣିଷମାନେ ସ୍ନାନ ପରି ଶାରୀରିକ ସ୍ୱଚ୍ଛତା କାହିଁକି ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି? ଯେଉଁଠାରେ ଶରୀର ଅନିତ୍ୟ ଏବଂ ନଶ୍ୱର ଅଟେ | ଏହା ଉପରେ ସ୍ୱାମୀଜୀ ଦେଇଥିବା ଉତ୍ତର ଆମ ମନରେ ଚିନ୍ତାଧାରାର ସ୍ପଷ୍ଟତାଆଣିବାରେ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ ।

ସ୍ୱାମୀଜୀ କହନ୍ତି - ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଶରୀର ନିଜକୁ ଜୀବନ୍ତ ରଖିବା ପାଇଁ ପରିବେଶରୁ ବାୟୁ ନିଏ, ଖାଦ୍ୟ ଖାଏ ଏବଂ ଶୋଷ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଶରୀର ଜଳ ଆବଶ୍ୟକ କରେ, ବେଦରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ନିୟମ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ପାଳନ କରିବା ଏହାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ | ଦୈନନ୍ଦିନ ସ୍ନାନ ଇତ୍ୟାଦି ଶାରୀରିକ ଶୁଦ୍ଧତା ଆମର ବୈଦିକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବେଦରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଏକାଦଶୀ, ଚନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ଭଳି ଦିନରେ ଶାରୀରିକ ଶୁଦ୍ଧତା ଅନୁସରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ | ଏଠାରେ ଗରୁହର ଶୁଦ୍ଧତା ଉପରେ ମଧ୍ଯ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି।

ଯେତେବେଳେ ତ୍ରିଗୁଣ ପ୍ରକୃତି ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଜୀବ ତିନି ଗୁଣକୁ ଅତିକ୍ରମ କରେ, ସେହି ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ଭୌତିକ ଜଗତରେ ପ୍ରଚଳିତ ପ୍ରଣାଳୀର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ |

ଆର୍ଜବମ୍ - ସରଳତା, ମନରେ ସରଳତାର ଭାବନା ହେଉଛି ଏକ ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତର ଅନ୍ୟତମ ଗୁଣ |

ତୁମର ଚତୁରତା ଦ୍ୱାରା କାହାକୁ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇବା କେତେ ପରିମାଣରେ ଯଥାର୍ଥ? ତାଙ୍କ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ୍ ମଧ ମନର କୋମଳତା ଏବଂ ଅନ୍ତଃକରଣର ସରଳତାକୁ (ଚତୁରତାର ତୁଳନାରେ) ସର୍ବୋତ୍ତମ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରନ୍ତି, ତେଣୁ ଆମ ମନରେ ସରଳତାକୁ ଜୀବିତ ରଖିବାକୁ ନିରନ୍ତର ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍ |

ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ - ଯେତେବେଳେ ଭକ୍ତ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ପରମପିତା , ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଧ୍ୟାନରେ ଲୀନ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ସେହି ଭକ୍ତଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ କୁହାଯାଏ | ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ , ସନ୍ନ୍ୟାସର ପୂର୍ବ ଅବସ୍ଥା ଅଟେ ।

ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ସନ୍ନ୍ୟାସର ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି-

ବିଦୁଷାମ୍ ସନ୍ୟାସ - ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱତଃସ୍ପୁର୍ତ ଭାବରେ ଭଗବାନଙ୍କ ଭକ୍ତିରେ ଧ୍ୟାନ ମଗ୍ନ ହୋଇଯାଏ |

ଅବିଦୁଷମ୍ ସନ୍ୟାସ- ଯାହାକୁ **ଗୌଣ ସନ୍ୟାସ** ମଧ କୁହାଯାଏ | ଯେପରି ଏକ ଶିଶୁର ସିଂହପରି ତେଜ ଏବଂ ଚପଳତା ଅଛି, ତାଙ୍କୁ ସିଂହ ମାଣବ କୁହାଯାଏ| ଏହି ପ୍ରକାରର ଅନୁରୂପ ଉପମା କୌଣସି ବାଳକକୁ ଦିଆଯାଉଛି, କାରଣ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଥିବା ନିହିତଗୁଣକୁ, ଗୌଣ ସନ୍ନ୍ୟାସ କୁହାଯାଏ |

ସେହିପରି, ଯେତେବେଳେ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି, ସନ୍ନ୍ୟାସ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ (ଯେହେତୁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତିଭାବର ଗଭୀରତା ନଥାଏ) ବୈଦିକ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ନିରନ୍ତର ଅଭ୍ୟାସ କରି ଈଶ୍ୱରୀୟ ଭକ୍ତି ହାସଲ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ମଧ କୁହାଯାଏ (ଶୁଦ୍ଧ ଭକ୍ତ ନହୋଇ ମଧ ସେ ଏହାର ଲକ୍ଷଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି)

ଏହା କରିବାବେଳେ, ଜୀବକୁ ନିଜ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ତୃପ୍ତି ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହେବା ଉଚିତ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅନ୍ତଃକରଣକୁ ଶୁଦ୍ଧତା ସହିତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ, ଯାହା ଯଜ୍ଞ, ଦାନ, ତପ ଏବଂ ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇପାରିବ| ଯଦି ଏହା କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ଆମର ଇଚ୍ଛାକୁ ଅତିଶୟ ଭାବରେ ଦମନ କଲେ, ଆମର ଇଚ୍ଛା ବିକଟାଳ ରୂପରେ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ଦେଖାଯିବାର ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବନା ଅଛି|

ଅହିଂସା - ନିଜ ହୃଦୟରେ ମଧ କାହାକୁ କ୍ଷତି ନ କରିବା | ବେଳେବେଳେ କିଛି ଉପଦ୍ରବୀ ଛାତ୍ରମାନେ ନିଜ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥିବା ଛାତ୍ରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଅସୁବିଧାରେ ପକାନ୍ତି |

ତିନୋଟି ପ୍ରକାରର ହିଂସା ଅଛି-

- **ଶାରୀରିକ ହିଂସା - କାହାକୁ ଚାପୁଡ଼ା ମାରିବା ପରି |**

- **ବାଚିକ ହିଂସା - ଯେତେବେଳେ କେହି କାହାକୁ ଅପଶବ୍ଦ କହିଲେ ବାଚିକ ହିଂସା ହୁଏ |**

- **ମାନସିକ ହିଂସା- କାହା ପ୍ରତି ଅନୁପଯୁକ୍ତ ଚିନ୍ତାଧାରା ରହିବା |**

ଅହିଂସା ହେଉଛି ହିଂସାର ବିପରୀତ - ତାହା ହେଉଛି, କାହା ପ୍ରତି କୌଣସି ଖରାପ ଭାବନା ବହନ ନକରିବା, କିମ୍ବା ବାର୍ତ୍ତାଳାପରେ କାହାକୁ ଅପଶବ୍ଦ ନ କହିବା, କିମ୍ବା କାହାକୁ ଶାରୀରିକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ନଦେବା | କାହାକୁ ସମାଲୋଚନା ନକରିବା ମଧ ଅହିଂସା ଅଟେ | ଏହାକୁ ଶାରୀରିକ ତପ କୁହାଯାଏ |

17.15

ଅନୁଦ୍ୱେଗକରଂ(ମ୍) ବାକ୍ୟଂ(ମ୍), ସତ୍ୟଂ(ମ୍) ପ୍ରିୟହିତଂ(ଞ୍ଚ) ଚ ୟତ୍ ।
ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟାଭ୍ୟସନଂ(ଞ୍ଚ) ଚୈବ, ବାଙ୍ମୟଂ(ନ୍) ତପ ଉଚ୍ୟତେ ||15||

ଯାହା ଉଦ୍ ବେଗ ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ , ଯାହା ପ୍ରିୟ ହିତକର ଏବଂ ଯଥାର୍ଥ ଭାଷଣ ତଥା ଯାହା ବେଦ-ଶାସ୍ତ୍ର ପଠନର ଏବଂ ପରମେଶ୍ବରଙ୍କ ନାମ ଜପ କରିବାର ଅଭ୍ୟାସ , ତାହାକୁ ହିଁ ବାଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତପ କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ :

ଏଠାରେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ମନୁଷ୍ୟର ବାଣୀ କିପରି ହେବା ଉଚିତ୍ ସେ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହୁଛନ୍ତି, ସର୍ବଦା ସତ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କୁ କ୍ଷୁବ୍ଧ ନ କରିଲା ଭଳି ବଚନ, ଯାହା ପ୍ରିୟ ହେବା ସହିତ ସମସ୍ତଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ କରିଥାଏ, ଏହିପରି ବଚନ କହିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ୍।

ଏହି ଶ୍ଲୋକ ମାଧ୍ୟମରେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ, କିପରି ଆମେ ବାଣୀର ତପ ଦ୍ବାରା ନିଜର ବାକ୍ୟକୁ ସଂଯମିତ କରି ତାକୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ କରିପାରିବା ସେହି ବିଷୟରେ କହୁଛନ୍ତି । ବାଣୀର ତପସ୍ୟା ଆମେ ସତ୍ୟ, ପ୍ରିୟ, ଲାଭକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ କଷ୍ଟ ନଦେବା ଭଳି ବାକ୍ୟର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ବାରା କରିପାରିବା। ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ନିୟମିତ ପାରାୟଣ ମଧ୍ୟ ଏଥିନିମନ୍ତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉପଯୋଗୀ ।

ବାଣୀକୁ ସଂଯମିତ କରି ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଣ୍ଣିତ ଉପରୋକ୍ତ ବିନ୍ଦୁମାନଙ୍କୁ ତା ମଧ୍ୟରେ କିପରି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିପାରିବା, ଏକ କାହାଣୀ ଜରିଆରେ ଆମେ ଅତି ସରଳ ଭାବେ ବୁଝିପାରିବା।

ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟରେ ଜଣେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସମ୍ରାଟ୍ ଥିଲେ। ତାଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ରାଜ୍ୟର ସୁଦୂର ଅଞ୍ଚଳ ଯାଏଁ ବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା। ଏକଦା ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଇଛା କରି ରାଜା ସାରା ରାଜ୍ୟରେ ଘୋଷଣା କରାଇଲେ ଯେ ଯେଉଁ ଭବିଷ୍ୟ ବକ୍ତା ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ କହିପାରିବେ, ସେ ରାଜାଙ୍କ ଦ୍ବାରା ପୁରସ୍କୃତ ହେବେ।

ଏହି ବିଷୟ ଶୁଣିବା ପରେ, ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷ ରାଜାଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟ ଜଣେଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ ଏବଂ ସମ୍ରାଟ୍‌ଙ୍କ ହସ୍ତରେଖା ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପରେ ହଠାତ୍ ଆଚମ୍ବିତ ହେଇ ଭୟରେ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲେ।

ତା'ପରେ ରାଜା ବାରମ୍ବାର ପଚାରିବା ପରେ ସେ ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟ ବିଷୟରେ ସବୁ ସତକଥା କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ। ସେ ଜଣାଇଲେ ଯେ, ରାଜାଙ୍କ ସମସ୍ତ ସମ୍ପର୍କୀୟ ତାଙ୍କ ଆଗରୁ ହିଁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିବେ, ଅର୍ଥାତ୍ ରାଜା ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ନିଜର ସମସ୍ତ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖିବେ। ଏହା ଶୁଣି ପ୍ରଥମେ ତ ରାଜା ବହୁତ ଦୁଃଖିତ ହେଇଗଲେ; କିନ୍ତୁ ତା'ପରେ କ୍ରୋଧିତ ହେଇ ସେ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁ କାରାଗାରରେ ବନ୍ଦୀ କରି ରଖିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲେ।

ଏଠି ଆପଣମାନେ ଭାବି ପାରନ୍ତି, ଜ୍ୟୋତିଷ ତ ସତ କହିଥିଲେ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଗଲା କାହିଁକି ? ଏଠି ଆମେ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଉଚ୍ଚାରିତ ଶ୍ଳୋକ ମାଧ୍ୟମରେ ବୁଝି ପାରିବା ଯେ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ସତ୍ୟ କହିବା ଉଚିତ୍ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟକୁ କଷ୍ଟ ନହେଲା ଭଳି ସତ୍ୟ କହିବା ଆମର ପ୍ରାଥମିକତା ହେବା ଦରକାର।

ଏହା କାହାଣୀର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଭାଗରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଇଯିବ।

ନିଜ ଭାଇକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡ କଥା ଶୁଣି ପୂର୍ବ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କର ଭାଇ ଯିଏ କି ନିଜେ ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷ, ରାଜ ମହଲରେ ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଇ ରାଜାଙ୍କୁ ପୁଣିଥରେ ଅନୁରୋଧ କରିଲେ ଯେ ସେ ନିଜେ ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷ ଏବଂ ସେ ମଧ୍ୟ ରାଜାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ କହିପାରିବେ। ସେ ବାରମ୍ବାର ଅନୁରୋଧ କରିଲା ପରେ ରାଜା ତାଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ସ୍ବୀକାର କଲେ। ଯେହେତୁ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରାପ୍ତ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କର ଭାଇ ସଂସ୍କୃତରେ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଏବଂ ବେଦଜ୍ଞାନୀ ଥିଲେ, ସେ କଥାକୁ ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କିପରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବ ତାହା ଭଲଭାବେ ଜାଣିଥିଲେ ।

ଅତଃ ସେ ବହୁତ ଚତୁରତାର ସହିତ ସମସ୍ତ ସତ୍ୟ, ଯାହାକି ତାଙ୍କର ଭାଇ (ପୂର୍ବ ଜ୍ୟୋତିଷ) ମଧ୍ୟ ରାଜାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରି ସାରିଥିଲେ, ସେହି କଥା ହିଁ ସେ ପୁଣି ଅଲଗା ଢଙ୍ଗରେ କହିଲେ । ଏଥର ସେ କାହାର ମୃତ୍ୟୁ ବିଷୟରେ ନକହି ରାଜାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଦୀର୍ଘାୟୁ ହେବା ବିଷୟ ଏବଂ ତାଙ୍କରି ସାମ୍ନାରେ ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର, ପୌତ୍ର ଜନ୍ମ ହେବା ବିଷୟରେ କହିଲେ। ଯାହା ଫଳରେ ରାଜା ସେହି ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହେଇ ପୁରସ୍କାର ସ୍ବରୂପ ସେ ଯାହା ଇଛା ତାହା ମାଗିବା ପାଇଁ କହିଲେ ଓ ସେହି ଜ୍ୟୋତିଷ ଏହି ପୁରସ୍କାର ସ୍ବରୂପ ନିଜ ଭାଇକୁ କାରାଗାରରୁ ମୁକ୍ତ କରେଇନେଲେ।

ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ କଥା ବା ସତ୍ୟକୁ ଭିନ୍ନ-ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରରେ କୁହାଗଲା, ଯାହାର ପରିଣାମ ମଧ୍ୟ ଅଲଗା-ଅଲଗା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା।

ଏହିପରି ଅନେକ ଉଦାହରଣ ଆମେ ଆମ ଜୀବନରେ ଆମ ଚାରିପାଖରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଉ। ଯେଉଁଠି ଆମକୁ ସତ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବିଚାର ପୂର୍ବକ କହିବାକୁ ପଡେ ଯାହାଫଳରେ କି ଅନ୍ୟ ଜୀବମାନଙ୍କ ମନ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହେବନାହିଁ ଏବଂ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ନିୟମିତ ପାରାୟଣ କରିବା, ଏହା ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପରେ ବାଣୀର ତପସ୍ୟା ଅଟେ ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି।

ଯେତେବେଳେ ମନୁଷ୍ୟ ସ୍ବୟଂ ବୈଦିକ ଶାସ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥାଏ କିମ୍ବା କୌଣସି ଗୁରୁଙ୍କ ଠାରୁ ସେ ବୈଦିକ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ, ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ନିରନ୍ତର ଶ୍ଳୋକଗୁଡିକର ଅଭ୍ୟାସ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିବେଚନ ଦ୍ବାରା ସେ ନିତ୍ୟ ପ୍ରତିଦିନ ସେହି ଶ୍ଳୋକମାନଙ୍କରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଅନେକ ଗୂଢ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଗୁଡିକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ପାରିଥାଏ। ଯଦିଓ ସେଗୁଡିକ ଗୀତାର ଶ୍ଳୋକ, ସେମାନଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଅର୍ଥ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାଣୀ ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ

ବୁଝିପାରି ନିରନ୍ତର ପରମ ସତ୍ତାରେ ଆସ୍ଥାବାନ୍ ହେଇ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନଙ୍କ ଚିନ୍ତନରେ ଲୀନ ହେଇ, ନିଜେ ଆତ୍ମସଂଯମତା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଇଥାଏ।

ମନୁଷ୍ୟର ଆତ୍ମାକୁ ଆଚ୍ଛାଦିତ କରିଥିବା ମଳିନତା ରୁପକ ଆବରଣ (ଯେଉଁଥିରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦ୍ଵେଷ, ଈର୍ଷା, କ୍ରୋଧ ଇତ୍ୟାଦି ଭାବ ନିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ) ସ୍ବତଃ ଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ବାଣୀ ର ତପ ଅର୍ଥାତ୍ ସାତ୍ତ୍ୱିକତା ର ଉଦ୍ଦିପନ ହୋଇଯାଏ।

17.16

ମନଃ(ଫ୍) ପ୍ରସାଦଃ(ସ୍) ସୌମ୍ୟତ୍ୱଂ(ମ୍), ମୌନମାତ୍ମବିନିଗ୍ରହଃ ।
ଭାବସଂଶୁଦ୍ଧିରିତ୍ୟେତତ୍, ତପୋ ମାନସମୁଚ୍ୟତେ ||16||

ମନର ପ୍ରସନ୍ନତା , ଶାନ୍ତଭାବ , ଭଗବତ ଚିନ୍ତନ କରିବାର ସ୍ୱଭାବ , ମନର ନିଗ୍ରହ ଏବଂ ଅନ୍ତଃକରଣ ସ୍ଥିତ ଭାବ ମାନଙ୍କର ସମ୍ୟକ ପବିତ୍ରତା - ଏହି ସବୁକୁ ମନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତପ କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ -

ମନଃ ପ୍ରସାଦଃ ଅର୍ଥାତ୍ ମନର ପ୍ରସନ୍ନତା।

ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ ଦ୍ବାରା ଆମେ ବୁଝିପାରିଲା ଯେ ଯେହେତୁ ଜୀବ ଆତ୍ମା, ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ଅଂଶ ଅଟେ ଏବଂ ପରମାତ୍ମା ସ୍ବୟଂ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସ୍ବରୂପ ଅଟନ୍ତି ଏଣୁ ଜୀବର ଅନ୍ତଃକରଣ ଯଦି ଶୁଦ୍ଧ ଅଛି, ତାହାହେଲେ ଆମେ ପ୍ରସନ୍ନ କହିପାରିବା, କିନ୍ତୁ ଯେବେ ଜୀବ ସ୍ବୟଂ ର ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ମାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ବଶୀଭୂତ ହେଇଥାଏ, ଭୌତିକ ପଦାର୍ଥ ମାନଙ୍କ ର କାମନା ରେ ସଂଲଗ୍ନ ହେଇ ଚିନ୍ତା କରିଥାଏ ଏବଂ ବିଷୟ ଭୋଗ କରିବା ର ତୃପ୍ତି ପାଇଁ ନିରନ୍ତର ପ୍ରୟାସ କରିଥାଏ ଏବଂ ତାହାର ଏହି ଇଚ୍ଛା ଗୁଡ଼ିକ କଦାପି ବିଲୁପ୍ତ ନ ହେଇକି କ୍ଷଣ-ପ୍ରତିକ୍ଷଣ ବୃଦ୍ଧି ହୁଅନ୍ତି, ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ ଜୀବର ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ନ ହେଲେ କ୍ରୋଧିତ ହେଇଯାଏ ଏବଂ ତାହାର ଅନ୍ତଃକରଣ ଦୁଃଖି ଅର୍ଥାତ୍ ରାଗ ରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଇ ସବୁବେଳେ ଅପ୍ରସନ୍ନ ରହିଥାଏ।

ଆମେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଛୁ ଯେ ସବୁବେଳେ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରେ ରହୁଥିବା ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ଚାରିଜଣ ସଦସ୍ୟ, ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ସମାନ ରୂପରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉଛି ପରନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ଯରୁ କିଛି ସଦସ୍ୟ ସର୍ବଦା ପ୍ରସନ୍ନ ରୁହନ୍ତି ଏବଂ କିଛି ଅପ୍ରସନ୍ନ।

ଏହି କାରଣ ଉପରେ ଚିନ୍ତା କରିଲେ ଆମେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇବା ଯେ ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ସେହି ସଦସ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ କାମନା ମାନଙ୍କର ବଶୀଭୂତ ହୋଇଥାନ୍ତି ସେମାନେ, ସର୍ବଦା ଅପ୍ରସନ୍ନ ରହିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଇଚ୍ଛା ମାନଙ୍କୁ ସଂଯମିତ କରିପାରିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ତଃକରଣର ମଳିନତା ର ନାଶ ହେଲା ଏବଂ ସେମାନେ ନିଜର ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଭଗବତ୍ ସ୍ବରୂପଙ୍କ ଅଂଶ କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରିଲେ, ସେମାନେ ସର୍ବଦା ପ୍ରସନ୍ନ ରହିଥାନ୍ତି ।

ଲୋଭ, ମୋହ, ଈର୍ଷା ପରି ଆବରଣ ଦ୍ବାରା ଏକତ୍ର ହୋଇଥିବା କୁହୁଡି କୁ ମନ ମଧ୍ୟରୁ ସମାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଭଗବାନ ମନୁଷ୍ୟ ଜୀବନରେ ତପ, ଦାନ, ଯଜ୍ଞ ତଥା ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ କୁ ସଚ୍ଚୋଟ ଏବଂ ପ୍ରମାଣିତ ପଦ୍ଧତି ବୋଲି କହିଛନ୍ତି।

ବୈଦିକ ସଭ୍ୟତା ଏବଂ ସଂସ୍କାର ଭୌତିକବାଦକୁ କଦାପି ପ୍ରାଥମିକତା ଦେଇନାହାନ୍ତି। ଆମର ଋଷି ମୁନି ନିଜର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଗୋଟିଏ କୁଟୀର ରେ ବିତେଇ ଦେଉଥିଲେ ତଥାପି ପ୍ରସନ୍ନ ଚିତ୍ତରେ ଭଗବଦ୍ ଭକ୍ତି ରେ ଲୀନ ରହୁଥିଲେ।

ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଙ୍କ ମନରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବିଚାର ତା'ର ମୁହଁ ରେ ସ୍ବତଃ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଇଯାଆନ୍ତି, ଏଣୁ ମନରେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ବିଚାର ମାନଙ୍କର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ହେଉଛି, ଯଦି ସେଗୁଡିକ ଦୂଷିତ ତା'ହେଲେ ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁ ରେ ସେହି ଭାବର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ଅବଶ୍ୟ ହିଁ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଯିବ।

ଯଦିଓ ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ର ଚିତ୍ର ଅଟନ୍ତି ଆମେ ଆମର ସମସ୍ତ ଭଗବାନ ଏବଂ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ଅଳ୍ପ-ଅଳ୍ପ ହାସ୍ୟ ସହିତ ହିଁ ଦେଖିଛୁ। ଭଗବାନ ଶ୍ରୀରାମ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମନ ମୋହକ ହସ ସର୍ବଦା ଆଖି ସମ୍ମୁଖରେ ବିଚରଣ କରୁଥାଏ। CHAT GPT ହେଉ ଅବା AI, ସେମାନେ ମଧ ଆମର ଭଗବାନଙ୍କ ଚିତ୍ର ତାଙ୍କର ସେହି ସର୍ବ ବିଦିତ ହସ ସହିତ ହିଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରନ୍ତି।

ମନର ଏହିପରି ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ସେମାନେ ସର୍ବଦା ପ୍ରସନ୍ନ ଚିତ୍ତ ରୁହନ୍ତି, ଗୀତାଜୀଙ୍କର ଅଧ୍ୟୟନ ଅତି ଉତ୍ତମ ସାଧନ ଅଟେ ଯାହାଦ୍ବାରା ମନରେ ଅଖଣ୍ଡତା ବ୍ୟାପ୍ତ ହେଇ ସ୍ଥିରତା ଆସିଥାଏ।

ମୌନ - ମୌନ ର ଅର୍ଥ ଚୁପ୍ ରହିବା କିନ୍ତୁ ନିଜର ବିଚାର ମାନଙ୍କୁ whatsApp ଦ୍ବାରା ଲେଖି କି ପଠେଇବା କଦାପି ନୁହେଁ । ମୌନର ଅର୍ଥ ନିଜ

ମନରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ବିଚାରର ତରଙ୍ଗ ମାନଙ୍କୁ ଅବରୋଧ କରିବା। ମନରେ ଯେତେ କମ୍ ବିଚାର ଉତ୍ପନ୍ନ ହେବ, ଅନ୍ତଃକରଣର ଶୁଦ୍ଧି କରଣ ସେତେ ତୀବ୍ର ଗତିରେ ହେବ ଏବଂ ଶେଷରେ ସରଳତା ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି କପଟ ଭାବରୁ ମୁକ୍ତ, ଗମ୍ଭୀରତା,ଆତ୍ମସଂଯମ ର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଏବଂ ଜୀବ ର ଶୁଦ୍ଧି କରଣ ହୋଇଥାଏ।

ଏ ସମସ୍ତ ମନ ର ତପସ୍ୟା ଅଟେ।

17.17

ଶ୍ରଦ୍ଧୟା ପରୟା ତପ୍ତଂ(ନ୍), ତପସ୍ତତ୍ତ୍ରିବିଧଂ(ନ୍) ନରୈଃ ।
ଅଫଲାକାଙ୍କ୍ଷିଭିର୍ୟୁକ୍ତୈଃ(ସ୍), ସାତ୍ତ୍ୱିକ(ମ୍) ପରିଚକ୍ଷତେ ||17||

ଫଳ ଇଛା କରୁ ନଥିବା ଯୋଗୀ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରମ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହିତ କରାଯାଉଥିବା ସେହି ପୂର୍ବୋକ୍ତ କାୟିକ, ବାଚିକ, ଓ ମାନସିକ - ତିନିପ୍ରକାର ତପକୁ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ତପ କହନ୍ତି।

ବିବେଚନ -

ଫଳ ର ଇଛା ନକରି ଅର୍ଥାତ୍ ଭୌତିକ ପଦାର୍ଥ ମାନଙ୍କର ଲାଳସାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଇ ଏବଂ କେବଳ ପରମେଶ୍ବର ମଧରେ

ପ୍ରବୃତ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଦିବ୍ୟ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ସମ୍ପନ୍ନ ଏହି ତିନି ପ୍ରକାରର ତପସ୍ୟାକୁ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ତପସ୍ୟା କୁହାଯାଏ।

17.18

ସତ୍କାରମାନପୂଜାର୍ଥଂ(ନ୍), ତପୋ ଦମ୍ଭେନ ଚୈବ ୟତ୍ ।
କ୍ରିୟତେ ତଦିହ ପ୍ରୋକ୍ତ(ମ୍), ରାଜସଂ(ଞ୍) ଚଲମଧ୍ରୁବମ୍ ||18||

ଯେଉଁ ତପ ସତ୍କାର, ମାନ ଓ ପୂଜା ପାଇଁ ତଥା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ପାଇଁ ଦମ୍ଭ ପୂର୍ବକ କରାଯାଏ, ସେହି ଅନିଶ୍ଚିତ ଏବଂ କ୍ଷଣିକ ଫଳ ଯୁକ୍ତ ତପକୁ ରାଜସ ତପ କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ -

ଯେଉଁ ତପସ୍ୟା ଦମ୍ଭ ପୂର୍ବକ ଏବଂ ସମ୍ମାନ ପ୍ରାପ୍ତି ର ଲାଳସା ରେ କିମ୍ବା ସତ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଏବଂ ପୂଜା ଦେଖେଇବା ପାଇଁ ସମ୍ପନ୍ନ କରାଯାଏ, ତାହାକୁ ରାଜସିକ ଅର୍ଥାତ୍ ରଜୋଗୁଣୀ ତପସ୍ୟା କୁହାଯାଏ। ଏହି ପ୍ରକାର ରେ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ତପସ୍ୟା କ୍ଷଣିକ ହୋଇଥାଏ, ତାହା କଦାପି ଶାଶ୍ବତ ହୁଏନାହିଁ।

17.19

ମୂଢଗ୍ରାହେଣାତ୍ମନୋ ୟତ୍, ପୀଡୟା କ୍ରିୟତେ ତପଃ ।
ପରସ୍ୟୋତ୍ସାଦନାର୍ଥଂ(ମ୍) ବା, ତତ୍ତାମସମୁଦାହୃତମ୍ ||19||

ଯେଉଁ ତପ ମୂଢତା ପୂର୍ବକ ଜିଦ୍ ଧରି ମନ , ବାଣୀ ଓ ଶରୀରର ପୀଡା ସହିତ ଅଥବା ଅନ୍ୟର ଅନିଷ୍ଟ କରିବା ନିମନ୍ତେ କରାଯାଏ , ସେହି ତପକୁ ତାମସ ତପ କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ -

ମୂର୍ଖତାବଶତଃ, ଆତ୍ମ-ଉତ୍ପୀଡନ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟର ବିନାଶ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ତପସ୍ୟା କରାଯାଏ, ସେ ସମସ୍ତ ତାମସିକ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି। ଆବେଗରେ କିଛି ଏପରି ଶପଥମାନଙ୍କୁ ପୂରଣ କରିବାପାଇଁ କିମ୍ବା ଯେପରିକି କୌଣସି ମନୋସ୍କାମନା ପୂରଣ ହେବାପରେ ନିଜର ଜିଭକୁ ଚଢେଇବା ଇତ୍ୟାଦି ତାମସିକ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି। ଶାସ୍ତ୍ର ମାନଙ୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଶେନୟାଜ୍ଞ ନାମକ ଏକ ଯଜ୍ଞ, ଯାହାକି ନିଜର ଶତ୍ରୁକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଏ, ସେହି ଯଜ୍ଞ ମଧ୍ୟ ତାମସିକ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଅଟେ।

17.20

ଦାତବ୍ୟମିତି ଯଦ୍ଦାନଂ(ନ୍), ଦୀୟତେଽନୁପକାରିଣେ ।
ଦେଶେ କାଲେ ଚ ପାତ୍ରେ ଚ, ତଦ୍ଦାନଂ(ମ୍) ସାତ୍ତ୍ୱିକଂ(ମ୍) ସ୍ମୃତମ୍ ||20||

ଦାନ ଦେବା ହିଁ କର୍ତବ୍ୟ - ଏପରି ଭାବ ରଖି ଯେଉଁ ଦାନ ଦେଶ, କାଳ ଓ ପାତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତିର ପ୍ରତ୍ୟୁପକାର ଆଶା ନ ରଖି ଅନୁପକାରୀକୁ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ଭାବରେ ଦିଆ ଯାଏ, ସେହି ଦାନକୁ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଦାନ କହନ୍ତି।

ବିବେଚନ -

"यज्ञदानतपःकर्म, न त्याज्यं(ङ्) कार्यमेव तत्।

यज्ञो दानं(न्) तपश्चैव, पावनानि मनीषिणाम्।।

ଭଗବାନ କୁହନ୍ତି - ଦାନ ଆମେ ଦେବା ଉଚିତ - ଯଦି ଏହି ଭାବନା ଆମ ଭିତରେ ଆସେ, ତେବେ ଆମେ ସେହି ଦାନ ଦେବା ଉଚିତ, ନଚେତ ଆମକୁ ପାପ ଲାଗିବ।

ଯଜ୍ଞ, ଦାନ ଏବଂ ତପ - ଏହି ସବୁ ଗୃହସ୍ଥମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ, ଯାହାକୁ ଭଗବାନ ଗୀତାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି।

ଏହି ଶ୍ଳୋକ ମାଧ୍ୟମରେ ଭଗବାନ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଦାନ ଏବଂ ତାହର ମହତ୍ତ୍ୱକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ଦାନକୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟପରାୟଣ ହୋଇ, କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରତିଫଳର ଆଶା ନରଖି, ଉଚିତ ସମୟରେ ଏବଂ ଉଚିତ ସ୍ଥାନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ରକୁ ଦିଆଯାଏ, ତାହା ସାତ୍ତ୍ୱିକ ଦାନ ଅଟେ। ଯେତେବେଳେ ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତି - ଯେଉଁଠି ଦାନ ଦେବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ, ଯେମିତିକି କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳରେ ମରୁଡ଼ି ପଡ଼ିଛି, ଅନ୍ନ, ଜଳ ଆଦିର ଅଭାବ ରହିଛି, ଅନ୍ୟ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସ୍ଥିତି ଯେମିତି କି ବନ୍ୟା ଆଦି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଦାନ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଟେ।

କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୁଃଖ ଆଦି ଶ୍ରବଣ କରି ନିଜର ସମୟ ଦେଇ ତାଙ୍କର ମନର ବୋଝକୁ ହାଲୁକା କରିବା ପ୍ରୟାସ ମଧ୍ୟ ଏକ ଦାନର ସ୍ୱରୂପ ଅଟେ। ଦାନ କେବଳ ଧନ ଦେଇ କରାଯାଏ - ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ନୁହେଁ। **'ସମୟ ଏବଂ ଶ୍ରମ ଦାନ'** ମଧ୍ୟ ସେତିକି ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଆମ ଗୀତା ପରିବାରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବାର ହଜାର ଗୀତା ସେବୀ କାମ କରୁଛନ୍ତି। ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ନିଜର ସମୟ ଏବଂ ଶ୍ରମ ଦାନ କରି ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ସଫଳ ବନାଇବାରେ ନିରନ୍ତର ପ୍ରୟାସ କରୁଛନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ଏହି ସେବା ସର୍ବଥା ସ୍ୱାର୍ଥରହିତ ଅଟେ।

ଜଣେ ମାଆ ଯେତେବେଳେ ତାର ଛୁଆର ଲାଳନ ପାଳନ କରେ, ସେତେବେଳେ ତାର ମନରେ ଏହି ବିଚାର ଆସେ ଯେ ମୋ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ମୋ ପୁଅ ବଡ଼ ହୋଇ ମୋର ସେବା ସୁଶ୍ରୁଷା କରିବ। ଏକ୍ଷେତ୍ରରେ ମାଆଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁତ୍ର ପାଇଁ ନିଭାଉଥିବା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ସ୍ୱାର୍ଥ ରହିତ ନୁହେଁ। ଏହିପରି ଦୁଇ ସାଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସମ୍ବନ୍ଧ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାୟତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ।

ଏଠାରେ ଏକ ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ। ଦୁଇ ଜଣ ସାଙ୍ଗ ଥିଲେ। ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ଅନ୍ୟ ସାଙ୍ଗକୁ ଶହେ ଟଙ୍କା ଉଧାର ଦେଇଥିଲେ। ପରନ୍ତୁ ବାରମ୍ବାର ମାଗିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସାଙ୍ଗ ସେ ପଇସା ଫେରେଇବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ। ଗୋଟିଏ ରାତିରେ ଦୁଇ ସାଙ୍ଗ ଗୋଟିଏ ଶୂନଶାନ ରାସ୍ତାରେ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲେ। ରାସ୍ତାର ବାତାବାରଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟାବହ ଥିଲା। ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ପାଣି ଗଳୁଥିଲା। ଅନ୍ୟ ପଟେ, ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତିର ଚନ୍ଦ୍ର ଶୋଭମାନ ଥିଲା। ପତ୍ରଝଡ଼ ଯୋଗୁଁ ଗଛଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ପତ୍ରଶୂନ୍ୟ ଥିଲା। ଏହି ସମୟରେ ଦୁହିଁଙ୍କ ସାମନାରେ ଗୋଟିଏ ଚୋର ଅଚାନକ ପହଞ୍ଚିଲା। ଦୁଇ ସାଙ୍ଗ ଭୟରେ କମ୍ପିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ଏହି ସମୟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସାଙ୍ଗଙ୍କ ମନରେ ବିଚାର ଆସୁଛି। ମୋ ପାଖରେ ମୋ ସାଙ୍ଗର ଶହେ ଟଙ୍କା ଅଛି। ଚୋର ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଏହାକୁ ମୋ ଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେବ। ଭଲ ହେବ, ଯଦି ମୁଁ ଏହି ରାଶିକୁ ମୋ ସାଙ୍ଗକୁ ଫେରେଇ ଦିଏ। ଏହାର ଦ୍ୱାରା ମୋର ଋଣ ପରିଶୋଧ ହୋଇଯିବ। ନଚେତ, ଚୋର ସବୁ ଧନ ଚୋରାଇ ନେବ। ଏହି ବିଚାର ଆସିବା କ୍ଷଣି ସେ ଉପରେ ମନରେ ନିଜ ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବା ଜନିତ ପ୍ରୟାସ କରିବାକୁ ଯାଉ ସାଙ୍ଗକୁ ଧନ ଫେରସ୍ତ କରିଦିଏ। ଏଠାରେ କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ ଯେଉଁ ସ୍ଥିତିରେ ସେ ଧନ ଫେରସ୍ତ କରୁଛନ୍ତି, ସେହି ସ୍ଥିତି ସର୍ବଥା ଅନୁଚିତ ଥିଲା।

ଭଗବାନ ଏହି ଶ୍ଳୋକରେ ଉଚିତ ସ୍ଥାନ, କାଳ ଓ ପାତ୍ରରେ ଦାନ ଦେବା ପାଇଁ କହିଛନ୍ତି। ସ୍ଥାନ, ଯେମିତିକି ଗଙ୍ଗା ନଦୀର କୂଳରେ କିମ୍ବା ଋଷିକେଶ ଭଳି ସ୍ଥାନରେ, ସମୟ ଯେମିତିକି ଏକାଦଶୀ ଭଳି ପବିତ୍ର ଦିବସ, ଯୋଗ୍ୟ ପାତ୍ର, ଯେମିତିକି ଭଗବତ ଭକ୍ତିରେ ଲୀନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ କିମ୍ବା କୌଣସି କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ଗରିବ ବ୍ୟକ୍ତି। ଏହିସବୁକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଦାନ ଦେଲେ ଆମର ଏହି ଦାନ ଶୁଭ ଏବଂ ସାତ୍ତ୍ୱିକ ହୋଇଥାଏ।

ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଦାନ ଦେଉଥାଉ, ଏହା ଦେଖିବା ଜରୁରୀ ଯେ ଯାହାଙ୍କୁ ଦାନ ଦିଆଯାଉଛି, ତାଙ୍କର ଏହା ପାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି କି ନାହିଁ। ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଭୋକ ନାହିଁ, ଆମେ ତାକୁ ଜବରଦସ୍ତି ଖୁଆଇବା, ତେବେ ସେହି ଦାନର କୌଣସି ଲାଭ ନାହିଁ। ଏହି ସବୁ ଉପରେ ଆମେ ନଜର ରଖିବା ଉଚିତ।

17.21

ଯତ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟୁପକାରାର୍ଥଂ(ମ୍), ଫଲମୁଦ୍ଦିଶ୍ୟ ବା ପୁନଃ ।
ଦୀୟତେ ଚ ପରିକ୍ଲିଷ୍ଟଂ(ନ୍), ତଦ୍ଦାନଂ(ମ୍) ରାଜସଂ(ମ୍) ସ୍ମୃତମ୍ ||21||

କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଦାନ କ୍ଳେଶ ପୂର୍ବକ ତଥା ପ୍ରତ୍ୟୁପକାର ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଅଥବା ଫଳପ୍ରାପ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଦିଆ ଯାଏ , ସେହି ଦାନକୁ ରାଜସ ବୋଲି କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ -

ଯେଉଁ ଦାନକୁ ପ୍ରତି-ଉପକାର ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ଭାବନାର ସହିତ - ଯେମିତିକି ଆମେ ଆଜି ଦେଲୁ, କାଲି ଆମକୁ ଏହା ମିଳିବ, କିମ୍ବା କର୍ମଫଳ ଇଚ୍ଛା ରଖି - ଯେମିତିକି ଏହି ଦାନ ଦେବା ଦ୍ୱାରା ମୋର ଏହି ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ତ୍ତି ହେବ। ଏହା ରାଜସିକ ଦାନ।

ଅନିଚ୍ଛାପୂର୍ବକ କରାଯାଉଥିବା ଦାନ ମଧ୍ୟ ରାଜସିକ ଅର୍ଥାତ୍ ରଜୋଗୁଣୀ ଦାନ ଅଟେ।

17.22

ଅଦେଶକାଲେ ଯଦ୍ଦାନମ୍, ଅପାତ୍ରେଭ୍ୟଶ୍ଚ ଦୀୟତେ ।
ଅସତ୍କୃତମବଜ୍ଞାତଂ(ନ୍), ତତ୍ତାମସମୁଦାହୃତମ୍ ||22 ||

କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଦାନ ବିନା ସତ୍କାରରେ ଅଥବା ତିରସ୍କାର ପୂର୍ବକ ଅଯୋଗ୍ୟ ଦେଶ - କାଳରେ ଏବଂ ଅପାତ୍ରରେ ଦିଆ ଯାଏ , ସେହି ଦାନକୁ ତାମସ କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ -

ଭଗବାନ ଏହି ଶ୍ଳୋକରେ ତାମସିକ ଦାନର ଉଲ୍ଲେଖ କରି କହିଛନ୍ତି ଯେ ଯେଉଁ ଦାନକୁ କୌଣସି ଅପବିତ୍ର ସ୍ଥାନରେ, ଅନୁଚିତ ସମୟରେ କିମ୍ବା ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ଦିଆଯାଉଥିବା ଦାନ କୌଣସି ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ନଦେଇ କୌଣସି କୁପାତ୍ରକୁ ଦିଆଗଲେ - ଏହା ଅନୁଚିତ ଅଟେ। ଏହିଭଳି ଦାନ ଯେତିକି ଶୀତଦିନେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆଇସକ୍ରିମ୍ ଦେବା କିମ୍ବା ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଦାନ ଦେବା ତାମସିକ ଦାନ ଅଟେ।

ଯେଉଁଭଳି ଦାନ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସୁଦାମାକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଦାର ଏବଂ ସମ୍ମାନର ସହିତ ଦେଇଥିଲେ, ତାହାର ବିପରିତ, ଦାନ ଦେଉଥିବା ବେଳେ, ଦାନ ନେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତାର ଅବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ କରିବା - ଏସବୁ ଅନୁଚିତ ଅଟେ।

ସ୍ୱୟଂ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ଏହାରନ ନିନ୍ଦା କରନ୍ତି। ଯଦି ବୈଦିକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁସାର ପାଳିତ ନହେଉଥିବା ଦାନ ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଏହା ଦାନ ତାମସିକ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେବ।

17.23

ଓଁ ତସ୍ଦିତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶୋ, ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ତ୍ରିବିଧଃ(ସ୍) ସ୍ମୃତଃ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣାସ୍ତେନ ବେଦାଶ୍ଚ, ୟଜ୍ଞାଶ୍ଚ ବିହିତାଃ(ଫ୍) ପୁରା ||23 ||

ଓଁ , ତତ୍, ସତ୍ - ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦଘନ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଏପରି ତିନି ପ୍ରକାର ନାମ କୁହ ଯାଇଛି | ସୃଷ୍ଟିର ଆଦି କାଳରେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ଏବଂ ବେଦ ମାନେ ତଥା ଯଜ୍ଞ ମାନେ ସେଥିରୁ ରଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି।

ବିବେଚନ -

ସୃଷ୍ଟିର ଆଦିକାଳରୁ ଓଁ-ତତ୍-ସତ୍- ଏହି ତିନି ଶବ୍ଦ ପରଂବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ସୂଚିତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଛି। ଏହି ତିନି ସାଂକେତିକ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ବୈଦିକ ମନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଉଚ୍ଚାରଣ କରିବା ସମୟରେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ଯଜ୍ଞ ସମୟରେ ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଥାଏ। ଓଁ ତାଙ୍କର ବାଚକ ଅଟନ୍ତି।

17.24

ତସ୍ମାଦୋମିତ୍ୟୁଦାହୃତ୍ୟ, ୟଜ୍ଞଦାନତପଃ(ଖ୍) କ୍ରିୟାଃ ।
ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ୍ତେ ବିଧାନୋକ୍ତାଃ(ସ୍), ସତତଂ(ମ୍) ବ୍ରହ୍ମବାଦିନାମ୍ ||24 ||

ତେଣୁ ବେଦ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଥିବା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପୁରୁଷ ମାନଙ୍କର ଶାସ୍ତ୍ର ବିହିତ ଯଜ୍ଞ , ଦାନ ଏବଂ ତପ ପୂର୍ବକ କ୍ରିୟା ଗୁଡିକ ସର୍ବଦା ପରମାତ୍ମାଙ୍କର ଏହି ଓଁ ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ।

ବିବେଚନ -

ଅତଏବ ଯୋଗୀଜନ ବ୍ରହ୍ମର ପ୍ରାପ୍ତି ହେତୁ ସର୍ବଦୈବ ଓଁ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ବିଧି ଅନୁସାରେ ଯଜ୍ଞ, ଦାନ ତଥା ତପ ଆଦି ସମସ୍ତ କର୍ମର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି, କାରଣ ଓଁ ପରମାତ୍ମାର ନାମ ଅଟେ ଏବଂ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପରମାତ୍ମାର ସ୍ମରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ।

17.25

ତଦିତ୍ୟନଭିସନ୍ଧାୟ, ଫଲଂ(ୟଁ) ୟଜ୍ଞତପଃ(ଖ୍) କ୍ରିୟାଃ ।
ଦାନକ୍ରିୟାଶ୍ଚ ବିବିଧାଃ(ଖ୍), କ୍ରିୟନ୍ତେ ମୋକ୍ଷକାଙ୍କ୍ଷିଭିଃ ||25 ||

ଏ ସବୁକିଛି ତତ୍ ଅର୍ଥାତ ତତ୍ ନାମରେ କୁହାଯାଉଥିବା ପରମାତ୍ମାଙ୍କର ହିଁ ଅଟେ ବୋଲି ଭାବ ରଖି କଲ୍ୟାଣକାମୀ ପୁରୁଷମାନେ ଫଳ ଆକାଙ୍କ୍ଷା ନ କରି ନାନା ପ୍ରକାର ଯଜ୍ଞ , ତପ ଓ ଦାନ ରୂପୀ କ୍ରିୟା କରନ୍ତି।

ବିବେଚନ -

'ଓଁ ଏବଂ ତତ୍' ଶବ୍ଦଗୁଡିକର ରଚନା ଭଗବାନ ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ କରିଛନ୍ତି। ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ଏହା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ ସେ କର୍ମଫଳର ଇଚ୍ଛା ନରଖି ବିବିଧ ପ୍ରକାରର ଯଜ୍ଞ, ତପ ଏବଂ ଦାନକୁ ତତ୍ ଶବ୍ଦ କହି ସମ୍ପନ୍ନ କରିବା ଉଚିତ। ଏଭଳି ଦୈବୀ କ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଟେ ଭାବ-ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା। ତତ୍ ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟ ପରମାତ୍ମାଙ୍କର ରୂପ ଅଟେ।

17.26

ସଦ୍ଭାବେ ସାଧୁଭାବେ ଚ, ସଦିତ୍ୟେତତ୍ପ୍ରୟୁଜ୍ୟତେ ।

ପ୍ରଶସ୍ତେ କର୍ମଣି ତଥା, ସଚ୍ଛବ୍ଦଃ(ଫ୍) ପାର୍ଥ ୟୁଜ୍ୟତେ||26 ||

ସତ୍ - ପରମାତ୍ମାଙ୍କର ଏହି ନାମ ସତ୍ୟଭାବରେ ଏବଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ ତଥା , ହେ ପାର୍ଥ ! ଉତ୍ତମ କର୍ମରେ ସତ୍ ଶବ୍ଦ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଏ।

ବିବେଚନ -

ସତ୍ ମଧ୍ଧ ପରମାତ୍ମାଙ୍କର ନାମ ଅଟେ। ସତ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ଯାହା ସଦୈବ ବିଦ୍ୟମାନ। ଯାହା ଆଗରୁ ଥିଲା, ଏବେ ବି ଅଛି ଏବଂ ଆଗକୁ ମଧ୍ଧ ରହିବ।

17.27

ୟଜ୍ଞେ ତପସି ଦାନେ ଚ, ସ୍ଥିତିଃ(ସ୍) ସଦିତି ଚୋଚ୍ୟତେ ।
କର୍ମ ଚୈବ ତଦର୍ଥୀୟଂ(ମ୍), ସଦିତ୍ୟେବାଭିଧୀୟତେ||27 ||

ଯଜ୍ଞ, ତପ ଓ ଦାନରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥିତି ଥାଏ , ତାହାକୁ ମଧ୍ଧ ସତ୍ ବୋଲି କୁହାଯାଏ ଏବଂ ସେହି ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା କର୍ମ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ସତ୍ ବୋଲି କୁହାଯାଏ।

ବିବେଚନ -

ପରମ ସତ୍ୟ ଭକ୍ତିମୟ ଯଜ୍ଞର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଟେ, ଏବଂ ତାକୁ ସତ୍ ଶବ୍ଦ ସହିତ ଅଭିହିତ କରାଯାଏ। ସତ୍ ଶବ୍ଦ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏବଂ ଅର୍ଜୁନ ତଥା ସମସ୍ତ ଜୀବାତ୍ମାମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଆସିଛି, ଯାହା ଚିର କାଳରୁ ଏହି ଜଗତରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଛି ଏବଂ ସଦା ଉପସ୍ଥିତ ରହିବ - ସେମାନଙ୍କର ଭୌତିକ ଶରୀର ଉପସ୍ଥିତ ନରହିଲେ ସୁଦ୍ଧା । ।

ହେ ପୃଥାପୁତ୍ର ଅର୍ଜୁନ, ଏଭଳି ଯଜ୍ଞର ସମ୍ପନ୍ନକର୍ତ୍ତା ମଧ୍ଧ ସତ୍ ରୂପେ ପରିଚିତ। ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ଯଜ୍ଞ, ତପ ଏବଂ ଦାନର ସମସ୍ତ କର୍ମ ମଧ୍ଧ ପରମପୁରୁଷଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବା ପାଇଁ କରାଯାଇଥାଏ, ତାହା ମଧ୍ଧ ସତ୍ ଅଟେ।

17.28

ଅଶ୍ରଦ୍ଧୟା ହୁତଂ(ନ୍) ଦତ୍ତଂ(ନ୍), ତପସ୍ତପ୍ତଂ(ଙ୍) କୃତଂ(ଞ୍) ଚ ୟତ୍ ।
ଅସଦିତ୍ୟୁଚ୍ୟତେ ପାର୍ଥ, ନ ଚ ତତ୍ପ୍ରେତ୍ୟ ନୋ ଇହ ||28 ||

ହେ ପୃଥାପୁତ୍ର ! ବିନା ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ କରାଯାଉଥିବା ହୋମ , ଦିଆଯାଉଥିବା ଦାନ ଏବଂ କରାଯାଉଥିବା ତପ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶୁଭ କର୍ମକୁ 'ଅସତ୍' ବୋଲି କୁହାଯାଏ ; ତେଣୁ ସେସବୁ ଇହ ଲୋକରେ ଲାଭଦାୟକ ନୁହେଁ , କି ମରିବା ପରେ ମଧ୍ଧ ଲାଭଦାୟକ ନୁହେଁ ।

ବିବେଚନ -

ହେ ପାର୍ଥ! ଶ୍ରଦ୍ଧା ବିହୀନ ଦାନ, ଯଜ୍ଞ, ଅଥବା ତପ ରୂପରେ ଯାହାକିଛି ସମ୍ପନ୍ନ ହୁଏ ତାହା ନଶ୍ୱର ଅଟେ। ତାକୁ ଅସତ୍ କୁହାଯାଏ। ଏହା ଏ ଜନ୍ମ ଅଥବା ପର ଜନ୍ମ , ଉଭୟ ଜନ୍ମରେ ବ୍ୟର୍ଥ ଯାଏ।

ଶ୍ରୀଭଗବାନ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଫଳର ଆକାଂକ୍ଷା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ କହିଛନ୍ତି।

<u>ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରୀ</u>

ପ୍ରଶ୍ନ କର୍ତ୍ତା: ସାଧନା ଦିଦି

ପ୍ରଶ୍ନ: ଆମେ ଗୀତା ପାଠ କରୁଛୁ,କିନ୍ତୁ ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ଏଥିରେ ବାହ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନର ଭାବନା ଆସିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ, ତଥାପି ଯଦି ଆମେ ବନ୍ଧୁ

ମାନଙ୍କୁ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିବା କଣ ବାହ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ବୋଲି ଗଣା ହେବ?

ଉତ୍ତର: ନା ଏପରି ନୁହେଁ। ଆମର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୂହ ଗୀତା ପ୍ରଚାର ପାଇଁ ହିଁ ତିଆରି ହୋଇଛି। ଆମକୁ ତ ଲାର୍ନ ଗୀତା ବିଷୟରେ ଲୋକଙ୍କୁ କହିବାକୁ ହେବ। ଏଠାରେ ବାହ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ନାହିଁ। ପ୍ରଦର୍ଶନ ସେଠାରେ ହେବ ଯେଉଁଠାରେ ଆମେ ଅନ୍ତରର ସହିତ ସେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁନାହୁଁ ଅଥଚ କେବଳ କିଛି ସମ୍ମାନ ପାଇବା ପାଇଁ କରୁଛୁ। ଯଦି ଏଭଳି ବିଚାର ଆପଣଙ୍କ ମନରେ ନାହିଁ ଓ କିଛି ଲୋକ କହୁଛନ୍ତି ତେବେ ସେଥିପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବା କଥା ନୁହେଁ।

ପ୍ରଶ୍ନ: କୌଣସି ଶ୍ଲୋକରେ ଏପରି ଲେଖା ହୋଇଛି ଯେ ଯଦି କେହି ଆପଣଙ୍କୁ ଅଭିଶାପ ଦେଉଛି ତେବେ ତାହା କଣ ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ଫଳବତୀ ହେବ?

ଉତ୍ତର: ସେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ଅଭିଶାପ ଦେବାର ଏତିକି ଶକ୍ତି ଅଛିକି? ଏହା ତାହାରି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ। ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏଭଳି ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି ଯେଉଁଥିରେ ଋଷି ମାନେ ଅଭିଶାପ ଦେଇଛନ୍ତି, ତାହା ସତ୍ୟ ହୋଇଛି କାରଣ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ତପସ୍ୟା କରିବାର ଅସୀମ ଶକ୍ତି ରହିଥିଲା ତଥାପି ସେମାନେ ମଧ ସେତେବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଭିଶାପ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ଯେତେବେଳ ଯାଏଁ ତାଙ୍କୁ ସତ୍ୟର ବୋଧ ହୋଇ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିର କୌଣସି ଅଭିଶାପ ଫଳବତୀ ହୁଏ ନାହିଁ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା: ଅମୋଲ ଭାଇ

ପ୍ରଶ୍ନ: ଓଁ ତତ୍ ଓ ସତ୍ ମଧ୍ୟରେ କଣ ପ୍ରଭେଦ ରହିଛି?

ଉତ୍ତର: ଯେଭଳି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୁଇଟି ନାମ ରହିଛି କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ କୌଣସି ଅନ୍ତର ନାହିଁ। ସେ ଦୁଇଟି ନାମର ଅର୍ଥ ହୁଏତ ସାମାନ୍ୟ ଭିନ୍ନ ହୋଇ ପାରେ।

ଓଁ ଶବ୍ଦ ସହିତ ଆମେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଯୋଡ଼ି ଥାଉ।ତତ୍ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ମଧ ପରମାତ୍ମା ଅଟେ, ଏବଂ ସବୁକିଛି ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ।ସତ୍ ଶବ୍ଦ ତାହାର ବିଶେଷଣ ଯାହା ସଦା ସର୍ବଦା ରହିବ, ତାହା ସତ୍ ଅଟେ ଅର୍ଥାତ ପରମାତ୍ମା ସତ୍ ଅଟନ୍ତି।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା: ରେଖା ଦିଦି

ପ୍ରଶ୍ନ: ଆମେ ସକାଳ ଦ୍ୱିପହର ଓ ସଞ୍ଜରେ ଶ୍ରୀଭାଗବାନଙ୍କ ଆଗରେ ଯୋଡ ହସ୍ତ ହୋଇ ପୂଜା କରିଥାଉ। କିନ୍ତୁ ବେଳେ ବେଳେ ଆମର ମନ ହୁଏ ନାହିଁ, ଏହା କଣ ପାପ?

ଉତ୍ତର: ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଏଭଳି ବିଘ୍ନ ଘଟିଲେ ତାହା ପାପ ଭୟ ଉଦ୍ରେକ କରେ। କିନ୍ତୁ ଆମେ ଯେବେ ଦୀର୍ଘ କାଳ ଧରି ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା (ପୂଜା) ଜାରି ରଖିଥାଉ ଏବଂ ବେଳେ ବେଳେ ମନ ବିଚଳିତ ହେବା ଯୋଗୁ ଆମେ ଏହାକୁ କରି ନଥାଉ ସେତେବେଳେ ଏହି ଭୟ ଉଦ୍ରେକ ହୁଏ ନାହିଁ। କାରଣ ଆମେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ନିରବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ କରିବା ଯୋଗୁ, ଏଭଳି ସ୍ଥିତି ଆସିଯାଏ ଯେ ଆମେ ସର୍ବଦା ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ବିଷୟରେ ହିଁ ଚିନ୍ତା କରିଥାଉ।ସେତେବେଳେ ଆମେ ପୂଜା କରୁ ବା ନକରୁ ସେଥିରେ କୌଣସି ଅନ୍ତର ଆସେ ନାହିଁ, କାରଣ ଆମେ ଦିନ ତମାମ କେବଳ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଚିନ୍ତନ କରିଥାଉ। ଯେବେ ଆମେ ଭଗବାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଯୋଡ଼ ହସ୍ତ ହୋଇ ପୂଜା କରୁ ତେବେ ସେଥିରେ ଆମର ଅହଙ୍କାର କମିଯାଏ। ଖରାପ ବିଚାର ଆସିବା କମ୍ ହୋଇ ଯାଏ।

ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା: ପାଣ୍ଡେ ଭାଇ

ପ୍ରଶ୍ନ: ଯଦି ଆମେ ନିଜ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅନୁଯାଇ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଉ ଓ ନେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସେଥିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହଁନ୍ତି, ତେବେ କଣ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସେତିକି ଦକ୍ଷିଣା ଦେଇଦେବା ଯାହା ସେ ଚାହୁଁଛନ୍ତି?

ଉତ୍ତର: ଆମେ ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେବା ଉଚିତ୍। ଅଥବା ଆମେ ଆମର ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ପଚାରି ଦକ୍ଷିଣା ଦେବାକୁ ହେବ।

ପ୍ରଶ୍ନ: ଦ୍ୱିଜ ର ଅର୍ଥ କଣ?

ଉତ୍ତର: ଦ୍ୱିଜର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଯାହାର ଜନ୍ମ ଦୁଇ ଥର ହୋଇ ଥାଏ।

।।ଓଁ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣମସ୍ତୁ।।

ଓଁ ତତ୍ସଦିତି ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବଦ୍ଗୀତାସୁ ଉପନିଷତ୍ସୁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାୟାଂ(ୟ୍ଁ) ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣାର୍ଜୁନସଂବାଦେ ଶ୍ରଦ୍ଧାତ୍ରୟବିଭାଗଯୋଗୋ ନାମ ସପ୍ତଦଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ।।

ଏହି ପ୍ରକାର ଓଁ ତତ୍ ସତ୍ -- ଏହି ଭଗବତ୍ ନାମର ଉଚ୍ଚାରଣପୂର୍ବକ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଓ ଯୋଗଶାସ୍ତ୍ରମୟ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବଦ୍ଗୀତା ଉପନିଷଦରୂପେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏବଂ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ସମ୍ବାଦରେ 'ଶ୍ରଦ୍ଧାତ୍ରୟବିଭାଗଯୋଗନାମକ' ସପ୍ତଦଶ ଅଧ୍ୟାୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ।

ଆମେ ବିଶ୍ବାସ କରୁଛୁ ଯେ ଆପଣଙ୍କୁ ବିବେଚନର ରଚନା ପଢି ଭଲ ଲାଗିଥିବ । ଦୟାକରି ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ଲିଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମକୁ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଅବଗତ କରାନ୍ତୁ ।

https://vivechan.learngeeta.com/feedback/

ବିବେଚନ-ସାର ଆପଣ ପାଠ କଲେ, ଧନ୍ୟବାଦ !
ଆମେ ସମସ୍ତ ଗୀତା ସେବୀ , ଅନନ୍ୟ ମନରେ ପ୍ରୟାସ କରୁଛୁ ଯେ ବିବେଚନର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୁଦ୍ଧ କଳେବରରେ ପହଞ୍ଚୁ । ଏହାପରେ ମଧ୍ୟ କଥନୀ କିମ୍ବା ଭାଷା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ପାଇଁ ଆମେ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥୀ ।

ଜୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ!
ସଂକଳନ- ଗୀତା ପରିବାର - ରଚନାତ୍ମକ ଲେଖନ ବିଭାଗ

ପ୍ରତି ଘରେ ଗୀତା, ପ୍ରତି କରେ ଗୀତା
Let's come together with the motto of Geeta Pariwar, and gift our Geeta Classes to all our Family, friends & acquaintances

https://gift.learngeeta.com/

ଗୀତା ପରିବାର ଗୋଟିଏ ନୂତନ ଶୁଭାରମ୍ଭ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣମାନେ ସମସ୍ତ ପୂର୍ବତନ ବିବେଚନର ୟୁଟ୍ୟୁବ ଭିଡିଓ ଏବଂ ପିଡିଏଫ୍ ଗୁଡିକୁ ବି ଦେଖି ଏବଂ ପଢି ପାରିବେ ।ଦୟାକରି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଲିଙ୍କର ଉପଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।

https://vivechan.learngeeta.com/

।। ଗୀତା ପଢନ୍ତୁ, ପଢାନ୍ତୁ, ଜୀବନରେ ଆପଣାନ୍ତୁ ।।
।। ଓଁ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣମସ୍ତୁ ।।